МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

СИЛАБУС КУРСУ
«ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА НА РОБОЧОМУ МІСЦІ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.01 Середня освіта
(Українська мова і література)
освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література»)

2024 рік вступу

Рік навчання: IV
Семестри: VIII
Кількість кредитів: 12
Загальна кількість годин - 360

м. Глухів – 2024

Пояснювальна записка

Виробнича педагогічна практика на робочому місці є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя української мови та літератури й спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної педагогічної ситуації, оволодіння сучасними формами, методами, прийомами, видами навчальної діяльності.

Виробнича педагогічна практика на робочому місці проводиться на 4 курсі у восьмому семестрі впродовж шести (трьох для з.ф.н.) тижнів.

Мета практики – забезпечити здобувачам вищої освіти пізнання закономірностей та принципів професійної діяльності, оволодіння способами її організації, сприяти підготовці майбутнього вчителя-словесника як професійно компетентного фахівця.

Робоча програма виробничої педагогічної практики на робочому місці:
- ґрунтується на сучасних вимогах до здійснення освітніх послуг у ЗЗСО;
- враховує основні положення Концепції «Нова українська школа»;
- відображає кращі здобутки у викладанні мовознавчих та літературознавчих дисциплін;
- спрямовує роботу майбутнього вчителя-словесника на підвищення власного рівня педагогічної майстерності;
- сприяє набуттю знань про особливості проведення діагностики педагогічних досліджень;
- скеровує майбутніх учителів до визначення можливих напрямів та перспектив дослідницької роботи в галузі методики навчання української мови та літератури.

Педагогічна практика передбачає:
- ознайомлення з напрямами, формами, методами навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти (бесіди з адміністрацією школи, вчителями, класними керівниками; знайомство з організацією та змістом роботи методичного об'єднання вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури; вивчення шкільної документації; планів роботи освітнього закладу, планів виховної роботи класних керівників, вимог до ведення класного журналу, ознайомлення з календарно-тематичними та поурочними планами вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури, планами роботи гуртків, з обладнанням навчальних кабінетів);
- планування навчально-виховної роботи на весь період педагогічної практики;
- роботу на посаді вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури старшої школи;
- підготовку звітної документації та участь у підсумкових заходах з педпрактики в університеті.

До змісту практичної діяльності студента-практиканта входить: навчальна, позакласна і дослідницька робота з української мови і літератури, зарубіжної літератури.

1. Навчальна робота

Зміст навчальної роботи здобувача вищої освіти під час педагогічної практики складається з таких видів діяльності:
- ознайомлення із специфікою діяльності закладу загальної середньої освіти;
- планування серії уроків на старшому ступені навчання з урахуванням його специфіки та вікових особливостей здобувачів освіти;
- поурочне планування для визначеного класу;
- проведення уроків та позакласних заходів на узагальнюючому етапі навчання української мови, української літератури і зарубіжної літератури (10–11класи);
- спостереження за уроками вчителів-предметників старшої школи та проведення аналізу цих уроків;
- виготовлення наочних посібників, роздавального матеріалу, добір необхідних ТЗН;
- перевірка зошитів учнів;

- проведення додаткових та індивідуальних занять зі здобувачами загальної середньої освіти;
- участь у роботі методичних об'єднань учителів української мови і літератури, зарубіжної літератури, в семінарах, у засіданнях педагогічної ради школи, в підсумкових конференціях з педпрактики.

2. Позакласна робота

Зміст позакласної роботи студента-практиканта з української мови і літератури, зарубіжної літератури складається з таких компонентів:
- спостереження та аналіз окремих видів групових та масових форм позакласної роботи з української мови і літератури, зарубіжної літератури, що відповідають старшому ступеню навчання;
- підготовка та проведення запланованої позакласної роботи з учнями старшої школи.

3. Дослідницька робота

Зміст дослідницької роботи студента-практиканта складається з таких компонентів:
- вивчення науково-методичної літератури з метою удосконалення знань, навичок та вмінь;
- проведення методичного аналізу мовного матеріалу уроків з метою визначення труднощів його засвоєння учнями-старшокласниками;
- узагальнення досвіду викладання української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладі загальної середньої освіти;
- наукові спостереження, вивчення та узагальнення передового досвіду вчителів-словесників з викладання рідної мови і літератури, зарубіжної літератури в старшій ланці школи;
- виступи на методичних семінарах.

Критерієм якості проходження здобувачами вищої освіти виробничої педагогічної практики на робочому місці виступає низка компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях професійної взаємодії,бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

ЗК 8. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до генерування нових ідей, адаптації та дії в новій ситуації, ініціативності та підприємливості

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності, мотивувати здобувачів освіти, колег та батьків до досягнення спільної мети.

ЗК 11. Здатність до міжособистісної взаємодії, до роботи в команді та автономно, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми, цінувати та поважати різноманітність та полікультурність.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні (у тому числі дистанційні) технології навчання.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладах освіти, практиці навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 5. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного досвіду.
ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі України та інших країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури здобувачів освіти, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.
ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.
ФК 8. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.
ФК 9. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмової формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.
ФК 10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі з метою інтерпретації та порівняння мовних і літературних явищ, використання різних методів і методик аналізу тексту.
ФК 11. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні освітні ресурси з метою удосконалення навчально-методичного забезпечення для проведення занять.
ФК 12. Здатність визначати і враховувати вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти під час аналізу особливостей сприйняття й засвоєння ними навчальної інформації.
ФК 13. Здатність усвідомлювати та поціновувати відчуття, почуття, емоції, потреби інших людей і систему сучасному глобалізованому світі.
ФК 14 Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (здобувачі освіти, учителі, батьки та ін.).
ФК 15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.
ФК 16. Здатність прогнозувати ефективність і результативність освітнього процесу з метою планування та корекції навчальної діяльності здобувачів освіти, зокрема тих, які мають обмежені можливості, проектувати осередки навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням здоров'язбережувальних технологій.
ФК 17. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.
ФК 18. Здатність до використання інновацій у професійній діяльності в галузі освітніх і лінгвістичних досліджень для проведення власного наукового дослідження, узагальнення й оприлюднення результатів розроблення актуальної проблеми (у науково-методичних виданнях, виступах тощо).
ФК 19. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Програмними результатами навчання (ПРН) для виробничої педагогічної практики на робочому місці є:

ПРН 1. Знає психолого-педагогічні засади організації освітнього процесу, закономірності розвитку та вікові особливості здобувачів освіти, зокрема тих, що мають обмежені можливості.

ПРН 2. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ПРН 6. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури, зарубіжної літератури для закладів освіти та практичні шляхи їх реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 7. Уміє творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, міжнародний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 8. Уміє працювати з різними джерелами інформації (науковими, довідково-енциклопедичними, художніми, бібліографічними, навчально-методичними, цифровими та ін.), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 9. Здатний до всебічного осмислення літературних процесів та літературознавчих концепцій, володіє методами літературознавчих досліджень, навичками інтерпретації та аналізу художніх творів.

ПРН 12. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та зарубіжної культури.

ПРН 14. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРН 15. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 16. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та іноземною мовою.

ПРН 17. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

ПРН 18. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 19. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 20. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 21. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 22. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 23. Організовує освітньо-виховний процес у закладах освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об’єднаннях).

ПРН 25. Здатний навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 26. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати

власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРН 27. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРН 28. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

Проведенню практики передує настановна конференція, на якій обговорюється зміст практики, вимоги до студентів-практикантів, методичні рекомендації викладачів-методистів. Методичне керівництво практиками здійснюють керівники практик, методисти з фаху, з педагогіки та психології. Методистами з фаху на час педагогічної практики призначаються викладачі, які мають досвід викладацької роботи не менше 3 років.

Виробнича педагогічна практика студентів на робочому місці вчителя української мови, української та зарубіжної літератур включає **чотири етапи**:

- **підготовчий,**
- **початковий,**
- **проведення практики** (основний етап),
- **підсумки практики** (заключний етап).

Підготовка до проведення виробничої педагогічної практики на робочому місці розпочинається на лекційних та практичних заняттях з предметів лінгвістичного та мовознавчого циклу: сучасної української літературної мови, культури мови, методики навчання української мови, стилістики, вступу до мовознавства, історичної граматики, діалектології, зарубіжної літератури, теорії літератури, історії літератури, усної народної творчості, предметів нелінгвістичного циклу (суміжних дисциплін): педагогіки, психології, безпеки життєдіяльності тощо.

Значне місце у фаховій підготовці студентів-практикантів належить курсам методики навчання української мови, методики навчання української літератури, методики навчання зарубіжної літератури, які охоплюють широке коло питань психологічних та педагогічних основ навчання мови. Глибокі знання методик дають можливість пізнати студентам дидактичні принципи науковості й доступності виучуваного матеріалу, систематичності й послідовності в навчанні, зв'язку теорії з практикою, свідомості й активності, наочності, наступності й перспективності та міцності засвоєння знань; дає можливість простежити взаємозв'язок і взаємозумовленість мовних явищ, виявити закономірності у розвитку мови та з'ясувати причини відхилень, викликані іншими чинниками.

Важливим етапом у підготовці здобувачів освіти до педпрактики є вивчення й аналіз чинних шкільних програм і підручників з основного фаху, а також огляд статей у фахових журналах і газетах тощо.

Під час педагогічної практики студенти повинні усвідомити, що урок є основною формою організації освітнього процесу; з'ясувати значення типізації уроків у системі занять; вивчити структурні елементи уроку, самостійно складати конспекти уроків різних типів; навчитися добирати дидактичний матеріал та урізноманітнювати види вправ і завдань.

На початковому етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Бере участь у настановній конференції, на якій з'ясовується мета, завдання педпрактики, й організаційних заняттях в університеті та школі.
2. Знайомиться з класом, вивчає календарно-тематичні плани з фахових дисциплін, класний журнал, розклад уроків та інші документи.
3. Знайомиться з додатковою літературою, яку повинен опрацювати за час практики, із змістом і формою звітності за педпрактику.
4. Складає індивідуальний план роботи на період практики.

5. Відвідує уроки вчителів, позакласні заходи, бере участь у їх аналізі, фіксуючи свої спостереження в щоденнику.
6. Складає тематичний план залікових уроків.
7. Спланує позакласну роботу з фаху (на вибір).

На основному етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Знаходиться в закладі освіти кожного дня не менше шести годин.
2. Здобувач освіти допускається до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем і методистом.
3. За час педагогічної практики здобувач освіти готує та проводить на належному методичному рівні заплановану кількість уроків: 6 (3) залікових уроків з української мови, української літератури та 2 із зарубіжної літератури. Для цього необхідно:

а) ознайомитися з рекомендаціями науково-методичної літератури;

б) продумати всі етапи уроку, обравши ефективні й доцільні форми, методи й прийоми роботи;

в) підготувати необхідні наочні посібники, роздавальний матеріал;

г) написати розгорнутий конспект уроку, погодивши його з учителем.

4. Здобувач освіти відвідує уроки, що проводять учителі-предметники та бере участь у їх аналізі.
5. Здобувач освіти відвідує позакласні заходи з фахових дисциплін, які проводять учителі, і бере участь у їх аналізі.
6. Здобувач освіти готує та проводить один позакласний захід з фахових дисциплін (на вибір), представляє сценарій проведення з обов'язковим списком використаної літератури.
7. Здобувачі освіти повинні відвідати засідання (мовознавчого, літературознавчого) гуртка, якщо таке відбувається.

***Під час практики студент-практикант повинен**:*

- дати старшокласникам певне коло знань з української мови і літератури, зарубіжної літератури для набуття відповідних умінь та навичок;
- навчати здобувачів загальної середньої освіти користуватися всіма виражальними засобами української мови;
- забезпечити засвоєння здобувачами загальної середньої освіти орфоепічних, граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм української літературної мови;
- удосконалювати навички творчо-критичного читання тексту художнього твору та вміння аналізу його ідейно-тематичного змісту;
- формувати в здобувачів загальної середньої освіти навички усного та писемного мовлення;
- продовжувати виробляти міцні орфографічні та пунктуаційні навички;
- розвивати творче та критичне мислення здобувачів загальної середньої освіти, формувати вміння самостійно поповнювати свої знання з предметів й удосконалювати культуру мовлення.

На підсумковому етапі педагогічної практики здобувач освіти виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики:

Звітні матеріали

Звітна документація студента-практиканта, що здається на кафедру педагогіки та менеджменту освіти протягом 3 днів після завершення практики:

1. Індивідуальний план навчально-виховної роботи, який складається до кінця 1-го тижня практики і затверджується класним та груповим керівниками.
2. Щоденник психолого-педагогічних спостережень.

3. Протокол та психолого-педагогічний аналіз одного уроку за фахом, проведеного вчителем чи студентом-практикантом.

4. Психолого-педагогічний аналіз виховного заходу.

5. План-конспект виховного заходу з оцінкою за проведення і підписом класного керівника.

6. Характеристика на роботу студента-практиканта з рекомендованою оцінкою та підписами вчителя-предметника, класного керівника, завірену підписом директора і печаткою школи. За умови очної організації та проходження практики!

7. Звіт про роботу під час практики.

Звітна документація студента-практиканта, що здається на кафедру української мови, літератури та методики навчання протягом 3 днів після завершення практики:

1. Конспекти проведених залікових уроків із української мови (відповідно до розкладу занять і витягу із календарно-тематичного планування здобувача освіти);
2. Конспекти проведених залікових уроків із української літератури (відповідно до розкладу занять і витягу із календарно-тематичного планування здобувача освіти);
3. Конспекти проведених залікових уроків із зарубіжної літератури (відповідно до розкладу занять і витягу із календарно-тематичного планування здобувача освіти);
4. Наочні посібники, дидактичний матеріал;
5. Аналіз відвіданого уроку української мови і літератури, зарубіжної літератури (один – на вибір), проведеного учителем;
6. Сценарій залікового позакласного заходу за фахом (на вибір).

У документацію з педпрактики студент обов'язково вкладає витяг з календарно-тематичного плану вчителя на період практики (за шість тижнів), де відмічає теми і дати проведених ним уроків, а також аркуш зі списком використаної літератури до уроків (перелік підручників, навчально-методичних матеріалів, статей фахових журналів тощо).

Звітна документація студента-практиканта, що здається психологові університету

1. Психолого-педагогічна характеристика на учнівський колектив.

2. Бере участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях педмайстерні, «круглого столу», підсумковій конференції.

Основною формою контролю здобувачів освіти за проходженням педагогічної практики є *підсумкова конференція*, що проводиться через певний час по закінченні практики. У своїх виступах студенти аналізують позитивні й негативні сторони практики, цікаві знахідки передового досвіду педагогічного колективу школи, звертають увагу на забезпечення уроків роздавальним, ілюстративним матеріалом, на впровадження інноваційних методів проведення уроків, виховних заходів, проведених учителями. Особлива увага звертається на труднощі, які відчули студенти під час підготовки і проведення уроків.

Аналіз звітних матеріалів дозволяє методисту-предметнику зробити висновки про якість роботи, ступінь підготовленості здобувача освіти до майбутньої навчально-виховної роботи в школі з української мови, української літератури і зарубіжної літератури, ставлення до обраної професії.

За наявності всієї звітної документації, а також на підставі власної оцінки методистом виставляється загальна оцінка за педагогічну практику, яка вноситься до відомості.

Порядок переведення рейтингових показників в європейські бали ESTS

100-бальна шкала	**90-100**	**82-89**	**74-81**	**64-73**	**60-63**	**35-59**	**1-34**
шкала ESTS	**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**FX**	**F**

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
студентів-практикантів

Методист, керівник педагогічної практики керується такими **критеріями оцінки** навчальної та позакласної роботи здобувачів освіти:

Високий рівень (А/90–100 балів) отримує студент, якщо уроки й позакласні заходи ним було проведено на високому науковому і організаційно-методичному рівнях, здобувачем освіти обґрунтовано висувалися, ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації школярів із врахуванням їх вікових особливостей й індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; якщо здобувач освіти виявив знання психолого-педагогічної теорії й творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу занять. При цьому:

1.Повністю реалізовано виховний, освітній та розвивальний потенціал уроку.
2.Методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям.
3.Правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ.
4.Практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання учнями мовленнєвих дій.
5.Правильно розподіляє час уроку, час на мовлення учнів і вчителя.
6.Здобувач освіти практично не робить помилок, помічає помилки учнів і вчасно, коректно їх виправляє.
7.Практикант використовує різні способи активізації учнів на уроці з урахуванням їх вікових особливостей і здійснює індивідуальний підхід до учнів.
8.Раціонально поєднує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожного з них та ступеня навчання.
9.Правильно намічає об’єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різноманітні прийоми контролю, в тому числі тестування.
10.Здобувач освіти вміє викликати інтерес учнів до виучуваного матеріалу.
11.Грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як наявні, так і самостійно виготовлені.
12.Епізодично користується конспектом і в ході уроку може скоригувати свою діяльність.

Достатній і середньо-достатній рівні (В/82–89; С/74–81) отримує студент, якщо навчальні та позакласні заходи провів на високому науковому і методичному рівнях, успішно вирішував навчальні і виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів; якщо здобувач освіти виявив знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, але припускався незначних помилок у побудові й проведенні занять:

1.Не до кінця реалізовано виховний, освітній та розвивальний потенціал уроку.
2.Методичні прийоми раціональні, відповідають поставленим цілям та умовам навчання.
3.В основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ.
4.Практикант іноді робить несуттєві мовленнєві помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів.
5.Практикант володіє різними способами активізації учнів на уроці, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них.
6.Раціонально поєднує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожного з них та ступеня навчання.
7.Правильно намічає об’єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різноманітні прийоми контролю, в тому числі тестування.
8.Здобувач освіти вміє викликати інтерес учнів до більшості видів роботи, що проводиться на уроці.

9.Використовує наявні і самостійно виготовлені наочні посібники, але методика їх використання не завжди раціональна.
10.Епізодично користується конспектом протягом уроку і в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Середній та нижчий за середній рівні (Д/64–73; Е/60–63) ставляться, якщо здобувач освіти у реалізації навчально-виховних завдань помилявся, недостатньо ефективно застосовував психолого-педагогічну теорію, методи та прийоми навчання, недостатньо активізував пізнавальну діяльність учнів, не завжди був спроможний установити контакт з ними, під час аналізу занять не виявляв чи не розумів сутності й причин своїх помилок та недоліків. При цьому:
1.Не до кінця реалізовано виховний, освітній та розвивальний потенціал уроку.
2.Методичні прийоми не завжди раціональні, не відповідають меті.
3.Недостатньо володіє різними способами активізації учнів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них.
4.Нераціонально поєднує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожного з них та ступеня навчання.
5.Неправильно намічає об’єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різноманітні прийоми контролю.
6.Практикант уміє викликати інтерес до деяких видів роботи на уроці.
7.Мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх сам.
8.Постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність у ході уроку.

Низький рівень з можливістю повторного складання або з обов’язковим повторним курсом (FX/35–59; F/1–34) ставиться, якщо на уроці не було досягнуто навчально-виховної мети, було допущено серйозні помилки під час викладу навчального матеріалу, не забезпечувалася дисципліна; якщо здобувач освіти виявив слабкі знання психолого-педагогічної теорії й некритично ставився до своєї роботи.

Особливості дистанційного (змішаного) проходження виробничої педагогічної практики на робочому місці

Дистанційне проходження практики дозволяється здобувачам освіти за умови переходу баз практики (ЗЗСО) на дистанційну форму навчання учнів (зокрема, у період карантину, пов’язаного з розповсюдженням Covid-19, збройної агресії росії проти України). У такому випадку, перелік вищезазначених завдань для здобувачів вищої освіти може бути дещо скорочений та змінений. Якщо їхнє навчання у цей час також здійснюється в дистанційній формі, настановча конференція з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet або ZOOM. Студентів ознайомлюють зі змінами щодо вимог практики та забезпечують усіма необхідними методичними матеріалами в електронній формі. Допуск до практики, індивідуальні консультації та методичні семінари протягом практики групові методисти теж проводять зі студентами дистанційно. Протягом проходження практики здобувач освіти повинен тримати постійний дистанційний зв'язок з класним керівником і з учителем української мови та літератури, зарубіжної літератури: отримувати індивідуальні консультації, брати зразки необхідної навчальної документації, спостерігати за проведенням онлайн уроків із учнями або проводити такі уроки самостійно тощо. Всю звітну документацію Здобувач освіти оформляє в електронній формі та висилає на корпоративну електронну пошту інституту та електронні адреси методистів протягом двох днів після закінчення практики. Підсумкова конференція з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet чи ZOOM.

Рекомендований список літератури

1. Бондаренко Ю. І. Загальна модель шкільного навчання української літератури. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2017. 392 с.

2. Вірченко Т., Жигун С., Козлов Р. Практикум з української літератури: види літературознавчого аналізу: навчальний посібник Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2021. 181 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37553/1/T_Virchenko_Posibnik_2021 _IF.pdf
3. Грицак Н. Р. Теорія і методика жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 400 с.
4. Дмитренко К. А. Інноваційні методи викладання зарубіжної літератури. Харків : Основа, 2018. 92 с.
5. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
6. Інноваційна розробка вчителя як засіб професійного зростання: інформаційно-методичний збірник / уклад.: І. В. Удовиченко, О. П. Сердюк, А. В. Метейко, О. В. Третьякова. Суми : ФОП Цьома С. П., 2024. 44 с.
7. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури. К., Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 380 с. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/31593
8. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
9. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. К., 340с. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/31359
10. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. К.: Видавничий дім «Слово». 432с. URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk721423.pdf
11. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів / за ред. А. Л. Черній ; відп за вип. В. М. Салтишева. Рівне : РОІППО, 2022. 168 с.
12. Орлова О. В. Методика навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2021. 109 с.
13. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. К.: Ленвіт. 384с. URL: https://www.google.com/search?q.
14. Психологія (загальна та вікова). Навчальний посібник. Уклад. Аханова А.В. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 192 с.
15.Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. Тернопіль: Підручники і посібники. 143 с. URL: https://knygy.com.ua/index.php?productID=9789660707160.
16. Резван О. О Практикум із психології : навч. посібник / О. О. Резван, Н. С. Моргунова, О. В. Кір'янова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 157 с.
17. Руденко Л. А. Основи психології та педагогіки : навч. посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146 с.
18.Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2021.
19. Удовиченко Л. М. Теорія і технологія вивчення художніх образів-персонажів у курсі зарубіжної літератури старшої школи: монографія. Київ, 2020. 352 с.
20. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навчальний посібник. К.: Кондор. 316с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/437729.pdf
21. Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина XX – початок XXI століття). Київ : Педагогічна думка, 2016. 360 с.